

ETSAB 72

[A personal description of the Barcelona School of Architecture in the year 1972]

L'Escola d'Arquitectura de Barcelona dels anys setanta era un guirigall. Com si fos el vestíbul d'una gran estació central hi deambulaven personatges de tota mena. Catedràtics de formació noucentista o franquista, alguns d'ells reconvertis al MM["moviment modern"? nota del traductor];

"penenes"["personal no docent", n. del t.] esquerranosos i progressistes de grau divers; "penenes" contraculturals; bidells de tracte casernari, vestits amb guardapols; bibliotecàries eficients i reservades, amb la Montserrat Roca al capdavant. Disfrutàvem d'un magnífic bar, situat a l'últim pis de l'edifici fins que fou traslladat, malauradament, a la planta baixa durant l'època d'Oriol Bohigas.

I també hi havia, és clar, la politització, els tancaments periòdics i la policia. I la manca de programes d'estudis coherents. I l'arquitectura de l'època, que es debatia entre les restes de la Gran Història i un futur incert. Totes aquestes circumstàncies, però, van ésser per a la nostra generació la millar escola: un basar acadèmic, turbulent i caòtic on calia espavilar-se per trobar els veritables mestres. I cadascú feia la seva tria.

Recordo en Sostres, absent en aquells moments del món que el rodejava, vestit amb una americana elegant i tronada, de l'època del grup R, explicant de forma sàvia, discreta i amb veu inoïble a partir de la tercera fila, les virtuts de l'obra de Fídies; en Rubert de Ventós el qual, de manera frenètica i abarrocada, ens instruïa en les bondats de l'estètica importada de Califòrnia; o un insòlit Quetglas parlant d'urbanisme.

I també recordo en Rafael Moneo, que només ens va donar quatre mesos de classe. Les millors, sens dubte. Dirigia, aleshores, la càtedra d'Elements de Composició de segon curs. I l'ajudaven un grup de "penenes" de futur notori: Piñón, Viaplana, Mora,

Rafael Moneo i Elías Torres, en una foto de l'època

En les seves lliçons, com en la seva arquitectura, dosificava de manera equilibrada l'erudició, el rigor i l'eclecticisme. Parlava sense concessions, malgrat trobar-se davant d'una audiència analfabeta en arquitectura.

Ens presentava, amb emoció, l'obra de [Le Baron Jenney](#) o s'allargava fins al límit en les descripcions d'edificis com el [Monadnock](#) o el [Guarany Building](#), desconeguts aleshores per nosaltres. Matisava minuciosament les diferències entre la simplicitat d'estil de Webb o Voysey i l'obra amanerada de [Norman Shaw](#). Parlava dels problemes de la representació de l'arquitectura; de la relació entre l'anàlisi històrica i el projecte; de contextos i ambient urbà. Amb els alumnes el seu tracte era elegant, distant i, a vegades, implacable.

Però el que aprenguérem d'ell no sorgí de les seves classes teòriques o deis exercicis realitzats durant el curs. Com aquell vell director d'orquestra que sabia fer bona música malgrat la inexperiència deis seus ínterprets, perquè coneixia que aquesta cal cercar-la no en una bona partitura o en una depurada tècnica instrumental, sinó sobretot en el desig, la voluntat i el plaer de qui la fa, així mateix la simple presència de Moneo durant aquells anys a l'Escola, aconseguí contagiar la malaltia de l'arquitectura a alguns de nosaltres.

Josep Fuses